

การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM)

เรื่อง

“แนวทางการส่งเสริมการออม
ในรูปแบบสหกรณ์”

จัดทำโดย

➤➤ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดระนอง
15 ถ.ลู่วัง ต.เขานิเวศน์ อ.เมืองระนอง จ.ระนอง

คำนำ

การออมเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคงทางการเงิน ช่วยให้บุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงิน ระวังความเสี่ยงที่ไม่คาดคิด และสร้างอนาคตที่มั่นคง ซึ่งสหกรณ์ถือเป็นสถาบันการเงินหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการออมในรูปแบบต่าง ๆ โดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกสหกรณ์มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงินที่หลากหลาย ส่งเสริมนิสัยการออม และสร้างความมั่นคงทางการเงิน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดระนอง เป็นหนึ่งในหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งมีภารกิจหลักในการแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้ตระหนักถึงความสำคัญการส่งเสริมการออมของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จึงได้ดำเนินการรวบรวมและจัดระบบความรู้ในหัวข้อ “แนวทางการส่งเสริมการออมในรูปแบบสหกรณ์” เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เกี่ยวกับการส่งเสริมการออมในรูปแบบสหกรณ์ และเผยแพร่ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ ประชาชนทั่วไป และผู้ที่สนใจ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ และบุคคลทั่วไปที่สนใจต่อไป

ผู้จัดทำ
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดระนอง
เมษายน ๒๕๖๗

แนวทางการส่งเสริมการออมในรูปแบบสหกรณ์

๑. นิยาม

การออม

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ออม” ว่าหมายถึง เก็บหอมรอมริบ เช่น ออมทรัพย์ ออมสิน ดังนั้น การออม คือ การประหยัด การเก็บหอมรอมริบ การถนอม และการสงวน สิ่งที่จะประหยัด หรือเก็บหอมรอมริบ ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทอง การใช้สิ่งมีค่ามีคุณค่าทั้งหลายอย่างระมัดระวัง อย่างไม่ประมาท อย่างมีเหตุผล ทั้งในตนและนอกตน

สหกรณ์

“สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ผู้มีสัญชาติไทย โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

สหกรณ์ แบ่งออกเป็น ๗ ประเภท

๑) สหกรณ์การเกษตร

เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร ร่วมกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

๒) สหกรณ์ออมทรัพย์

เป็นสถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์งอกเงยและได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตามหลักการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๓) สหกรณ์ประมง

เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านี้จึงรวมกันโดยยึดหลักการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔) สหกรณ์ร้านค้า

เป็นสหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิก และบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ในประเภทสหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเพื่อแก้ไขปัญหาเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค และเพื่อผดุงฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ

๕) สหกรณ์นิคม

เป็นสหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิต และสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณสุขแก่สมาชิก

๖) สหกรณ์บริการ

เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยมีประชาชนไม่น้อยกว่า ๑๐ คน ที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกัน รวมตัวกันโดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพต่อไป

๗) สหกรณ์เครดิตยูเนียน

เป็นสหกรณ์อเนกประสงค์ ตั้งขึ้นโดยความสมัครใจของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น อาศัยในชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพเดียวกัน หรือในสถานที่เดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อการรู้จักช่วยเหลือตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกประหยัดและออม เพื่อการรู้จักช่วยตนเองเป็นเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานในการสร้างความมั่นคงแก่ตนเองและครอบครัว

ซึ่งสหกรณ์ทุกประเภทมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ “ดำเนินการให้สมาชิกเกิดความประหยัดและมีรายได้เพิ่ม เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว ให้มีฐานะความเป็นอยู่หรือมาตรฐานการดำรงชีวิตดีขึ้นและสังคมมีสันติสุข” สหกรณ์จึงนับเป็นสถาบันการเงินหลักของสมาชิกสหกรณ์ ที่สมาชิกมีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นมาเพื่อรวมกันดำเนินธุรกิจและบริการต่าง ๆ เช่น ธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งให้บริการเงินทุนในการประกอบอาชีพของสมาชิก กิจกรรมทางการตลาด เช่น จัดหาอุปกรณ์การผลิตสำหรับสมาชิก รวบรวมผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่ายให้ได้ราคา รวมทั้งการเป็นแหล่งออมเงิน สำหรับสมาชิกที่ต้องการออมเงินไว้ใช้ในอนาคตหรือยามจำเป็นเร่งด่วน นอกจากนี้จะพึงพาสหกรณ์เมื่อยามเดือดร้อนหรือมีความจำเป็นแล้ว สหกรณ์ยังเป็นองค์กรที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงและอนาคตที่ดีของสมาชิกในลักษณะของการส่งเสริมการออมให้แก่สมาชิกสหกรณ์

การออมเงินในสหกรณ์ ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อสมาชิกและสหกรณ์เป็นอย่างมาก เพราะการออมเงินในสหกรณ์ เป็นกิจกรรมที่มีเจตนาฝึกนิสัยสมาชิกให้รู้จักการช่วยเหลือตนเอง ด้วยวิธีการเก็บออมเงินไว้ในสหกรณ์เพื่อความมั่นคงของชีวิตแล้ว สหกรณ์ยังนำเงินออมดังกล่าว มารวมกันเป็นเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ ทำธุรกิจให้บริการตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกที่มารวมกันเป็นสหกรณ์ เช่น การให้เงินกู้ไปบรรเทาความเดือดร้อนหรือจำเป็นในการประกอบอาชีพ ลงทุนทำธุรกิจ ใช้จ่ายในครัวเรือน จัดหาสินค้า วัสดุ อุปกรณ์มาบริการสมาชิก หรือรวบรวมผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างหมู่สมาชิกในสหกรณ์ให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งลำพังเพียงคนเดียวไม่สามารถทำได้สำเร็จ

ดังนั้น หากสหกรณ์สามารถระดมเงินออมจากสมาชิกได้อย่างต่อเนื่องและเพียงพอกับความต้องการใช้เงินทุนหมุนเวียนทำธุรกิจของสหกรณ์ได้ผลประโยชน์จะเกิดกับสมาชิกสูงสุด กล่าวคือ สมาชิกจะมีเงินออมสำหรับไว้ใช้จ่ายในบั้นปลายของชีวิตหรือยามเดือดร้อนจำเป็น มีรายได้เพิ่มจากดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนของเงินออมนั้น มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ทางหนึ่ง ส่วนสหกรณ์ก็มีความมั่นคงจากแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เอง ทำให้ได้รับผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงภายนอกต่ำ เงินออมของสมาชิกอาจใช้เป็นหลักประกันการกู้เงินหรือการให้สินเชื่อของสหกรณ์ได้ จึงช่วยลดภาระของผู้ค้าประกัน สมาชิกสำนึกในความเป็นเจ้าของ สนใจดูแลติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์มากขึ้น ซึ่งสหกรณ์สามารถส่งเสริมการออมในหมู่สมาชิกของในรูปแบบต่าง ๆ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้สมาชิกรู้จักประหยัดและมีเงินออมไว้ใช้ในยามจำเป็น

๒.๒ เพื่อเป็นการให้สมาชิกมีนิสัยรักการออม

๒.๓ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง

๒.๔ เพื่อสหกรณ์ได้มีทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้น

๒.๕ เพื่อเป็นการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามอุดมการณ์สหกรณ์

๓. รูปแบบการออมเงินในสหกรณ์

สหกรณ์สามารถส่งเสริมการออมในหมู่สมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ การสะสมเงินค่าหุ้น

การถือหุ้นเป็นการลงทุนทางธุรกิจ แต่ในสหกรณ์การถือหุ้น เป็นวิธีออมเงินรูปแบบหนึ่งด้วย ซึ่งเป็น การออมเชิงบังคับโดยข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์เอง เพื่อฝึกการจัดระเบียบและบริหารการเงินส่วนบุคคล ของสมาชิก ผลตอบแทน คือ เงินปันผล จากการจัดสรรกำไรสุทธิ รายได้จากเงินปันผลตามหุ้นในสหกรณ์ สมาชิก ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับวิธีการระดมเงินค่าหุ้น ควรส่งเสริมให้สมาชิกถือหุ้น เพิ่มในทำนองเดียวกัน เช่น การถือหุ้นตามสัดส่วนเงินกู้ หรือการถือหุ้นในโอกาสที่สมาชิกมีรายได้จากการทำธุรกิจ ขายสินค้าหรือผลผลิตผ่านสหกรณ์ หรือรายได้จากการประกอบอาชีพ หรือสมาชิกให้สัจจะหรือตกลงไว้กับสหกรณ์

๓.๒ การรับเงินฝาก

การรับเงินฝากจากสมาชิก เป็นจุดมุ่งหมายและกิจกรรมหลักที่สำคัญของสหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุน ที่ได้มาโดยไม่ต้องมีหลักประกัน และเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับการกู้เงินจากแหล่งภายนอกอื่น ๆ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่สหกรณ์ควรให้ความสนใจ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกนำเงินมาฝากด้วยความ “สมัครใจ” ซึ่งแตกต่างจากระดมทุนเรือนหุ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์ที่ยังมีเงินทุนดำเนินงานไม่เพียงพอ ควรเร่งระดมเงินฝากให้มากยิ่งขึ้น สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญควบคู่กับการระดมเงินฝาก คือ การปรับปรุงระบบ การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การควบคุมภายในที่รัดกุม โปร่งใส มีเครื่องมือที่ทันสมัยสำหรับใช้ในการ บริหารและบริการสมาชิก เกิดความถูกต้องแม่นยำ อำนวยความสะดวก รวดเร็ว สร้างความเชื่อถือและประทับใจ แก่ผู้ใช้บริการ เช่น การใช้แอปพลิเคชันตรวจสอบข้อมูลสำหรับสมาชิกสหกรณ์ โดยทั่วไปจะรับเงินฝากจากสมาชิก ใน ๓ ประเภท คือ

๓.๑ เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เป็นลักษณะเงินฝากซึ่งผู้รับฝากต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม การฝากถอนจะทำเมื่อใด จำนวนเท่าใดก็ได้ ไม่มีความแน่นอน ซึ่งเงินฝากออมทรัพย์โดยทั่วไป จะเป็นไป ในรูปแบบดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ เงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป

สมาชิกเป้าหมาย คือ สมาชิกผู้ฝากที่มีเงินออมเล็กน้อย ไม่แน่นอนสม่ำเสมอ เพื่อฝึกนิสัย การออมและเพิ่มมูลค่าของเงินเก็บไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น รวมถึงการเก็บรักษาเงินไว้ในที่ปลอดภัย เป็นลักษณะเงินฝาก รายย่อย อัตราดอกเบี้ยสูงใจและเหมาะสม อาจจะต่ำกว่าเงินฝากรูปแบบอื่น เพราะชดเชยกับความไม่แน่นอน ในการฝาก-ถอนเงิน แต่เพื่อจูงใจควรมีของขวัญ ของชำร่วย สิทธิพิเศษบางอย่าง สำหรับสมาชิกที่ฝาก สม่าเสมอหรือยอดเงินฝากสูงถึงระดับใดระดับหนึ่งตามที่สหกรณ์กำหนด หรือฝากแล้วไม่ถอนหรือถอนน้อย ที่สุดในรอบปี หรือรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นต้น

๓.๑.๒ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

สมาชิกเป้าหมาย คือ ผู้มีกำลังออมสูง การฝาก-ถอน เงินฝาก ค่อนข้างมีการวางแผน และจัดระเบียบการใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า แต่ผู้ฝากมีความมั่นใจว่าจะไม่ถอนเงินฝากลักษณะนี้มาใช้จ่ายบ่อยครั้ง เงื่อนไขการฝากถอนเป็นลักษณะเดียวกับเงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป อัตราดอกเบี้ยอาจกำหนดให้สูงกว่าอัตรา ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป หรือกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้แตกต่างตามจำนวนเงินฝากคงเหลือในบัญชีผู้ฝาก เพื่อจูงใจให้สมาชิกฝากเงินในปริมาณที่สูง และรักษาระดับปริมาณเงินฝากไว้ไม่ให้ไหลออกไปจากสหกรณ์มาก และเร็ว เพื่อให้เงินฝากคงอยู่ในสหกรณ์เป็นเวลานาน สำหรับมาตรการป้องกันมิให้ผู้ฝากถอนเงินฝากออมทรัพย์ พิเศษโดยง่ายและบ่อยครั้งเกินไป เพื่อสหกรณ์จะได้ใช้ประโยชน์จากเงินฝากให้เกิดรายได้คุ้มกับค่าตอบแทน ที่กำหนดไว้สูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป และง่ายต่อการบริหาร สหกรณ์ควรกำหนดค่าธรรมเนียมการถอน

๓.๑.๓ เงินฝากสัจจะออมทรัพย์

สมาชิกเป้าหมาย คือ การส่งเสริมนิสัยการออมให้แก่สมาชิก โดยเงินสัจจะสะสมเป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิก จำนวนเท่า ๆ กัน ทุกเดือนตามกำลัง ความสามารถเพื่อต้องการให้สมาชิกที่ออกจากสหกรณ์ไปแล้วจะได้มีเงินติดตัวไปก้อนหนึ่งเพื่อประกอบอาชีพหรือไว้เป็นทุนอื่น ๆ ไม่สามารถที่จะเบิกถอนได้ จนกว่าจะพ้นจากการเป็นสมาชิก หรืออาจจะถอนได้ภายใต้เงื่อนไขที่สหกรณ์กำหนดประโยชน์ของการออมเงินในสหกรณ์สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี สหกรณ์นำเงินออมของสมาชิกไปเป็นทุนหมุนเวียนดำเนินงาน ทำให้ทุนดำเนินงานจากแหล่งเงินทุนภายในเพิ่มขึ้น เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกในสหกรณ์เดียวกัน และอาจรวมถึงการช่วยเหลือกันระหว่างสหกรณ์ด้วย หากการออมในสหกรณ์มากกว่าความจำเป็นต้องใช้เงินทุนในสหกรณ์นั้น

๔. แนวทางการออมและการลดหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์

๔.๑ สหกรณ์ภาคการเกษตร ซึ่งได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง แนวทางการส่งเสริมการออมและการลดหนี้ของสมาชิกสหกรณ์มีดังนี้

(๑) สหกรณ์ต้องจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการออม ได้แก่ การให้เงินกู้ควรให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่ม การระดมเงินค่าหุ้นโดยจัดทำโครงการพิเศษเนื่องในวาระสำคัญต่าง ๆ การระดมเงินออมโดยการให้ดอกเบี้ยพิเศษ การจัดสัปดาห์แห่งการออมในฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อให้สมาชิกนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายผลผลิตมาฝาก และให้อัตราดอกเบี้ยพิเศษ หรือมอบของขวัญหรือประสานสาธารณสุขเพื่อตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นให้ฟรี การจัดคลินิกแก้จน หรือจัดสัปดาห์หรือจัดเป็นประจำทุกวันที่สหกรณ์กำหนดเพื่อให้ความรู้ด้านการออม การวางแผนทางการเงิน การแก้ปัญหาหนี้สิน โดยตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์มาให้ความรู้แก่สมาชิก สหกรณ์ การสร้างทีมเฉพาะกิจเคลื่อนที่ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และคณะกรรมการสหกรณ์ เพื่อพบปะเยี่ยมสมาชิกที่บ้าน ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนวทางการเงิน การออม การแก้ปัญหาหนี้สิน ตลอดจนส่งเสริมการทำบัญชี ครุว์เรือน ฯลฯ

(๒) สหกรณ์สนับสนุนการประกอบอาชีพของสมาชิก สร้างรายได้ ได้แก่ จัดตลาดนัดปัจจัยการผลิต โดยนำปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายในราคาต่ำกว่าราคาตลาด การพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิตของสมาชิก รวมถึงรับซื้อในราคายุติธรรม และหาช่องทางการตลาดอื่น ๆ ให้สมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพเสริม โดยจัดฝึกอบรมให้ความรู้ พัฒนาทักษะ จัดหาวัตถุดิบคุณภาพดี ราคายุติธรรม ประชาสัมพันธ์ จำหน่ายและกระจายสินค้าให้สมาชิก การส่งเสริมให้สมาชิกปรับใช้การผลิตแบบอินทรีย์ ซึ่งสามารถลดการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ปุ๋ยเคมี ที่มีราคาแพงลงได้มาก และยังไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และเวลาที่ต้องสูญเสียไปจากการเจ็บป่วยได้อีกด้วย การส่งเสริมให้สมาชิกผลิตปัจจัยการผลิตไว้ใช้เอง เช่น การเพาะเมล็ดพันธุ์ การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก น้ำหมักจุลินทรีย์ อาหารสัตว์ เป็นต้น และหากมีเหลือใช้ให้แบ่งจำหน่ายให้สมาชิกด้วยกัน นอกจากจะช่วยสร้างรายได้ ลดรายจ่ายแล้ว ยังช่วยให้สมาชิกสหกรณ์คนอื่น ๆ มีปัจจัยการผลิตราคาถูกไว้ใช้ด้วย การส่งเสริมกิจกรรมการแบ่งปันความรู้ในการผลิตระหว่างสมาชิก เพื่อพัฒนาต่อยอดความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ อาจพัฒนาเป็นกลุ่มความรู้ต่าง ๆ ตามประเภทการผลิตที่เหนียวแน่น สหกรณ์อาจให้กลุ่มเหล่านี้เสนอโครงการ เล็ก ๆ เพื่อพัฒนาอาชีพของกลุ่ม และให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม มีการประกวดโครงการที่ประสบความสำเร็จ และให้ผู้นำกลุ่มเผยแพร่วิธีการ ขั้นตอน ให้กับกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

(๓) สหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกและพัฒนาเป็น Smart member โดยพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมทั้งหลักการและวิธีการสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิก การออม

การวางแผนทางการเงิน การบริหารจัดการหนี้สิน ให้สมาชิกใหม่มีความตระหนักรู้ ให้ความสำคัญต่อการออม และผลในระยะยาวของการเป็นหนี้ตั้งแต่เริ่มต้น

๔.๒ สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ได้กำหนดแนวทางส่งเสริมสหกรณ์ด้านการวางแผนทางการเงินแก่สมาชิก ได้แก่

(๑) ส่งเสริมแนะนำให้สหกรณ์ออมทรัพย์จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในการวางแผนทางการเงิน โดยนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณากำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปีหรือสอดแทรกเนื้อหาในการอบรมสัมมนาประจำปีของสหกรณ์ หรือการอบรมสมาชิกใหม่ อาจมีการทดสอบความรู้ด้านการเงินก่อนและหลังอบรม

(๒) ส่งเสริมแนะนำให้สหกรณ์ออมทรัพย์จัดกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเงินแก่สมาชิก เช่น มุมที่ปรึกษาด้านการเงิน คลินิกสหกรณ์แก้ไขปัญหาหนี้สินสมาชิก การออม การวางแผนก่อนการเกษียณ การ ลงทุน

(๓) เผยแพร่ด้านการวางแผนทางการเงิน เช่น เอกสารเผยแพร่ เว็บไซต์ วารสารสหกรณ์ จดหมายข่าว อีเมล Application line บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

(๔) ให้มีการติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหรือร่วมกิจกรรมการวางแผนทางการเงิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรหรือกิจกรรม

(๕) เผยแพร่กิจกรรมการวางแผนทางการเงิน เช่น คลินิกสหกรณ์ได้แก้ไขปัญหาหนี้สินสมาชิก จำนวน (ราย) ส่งเสริมการออมไว้ใช้ยามเกษียณอายุ ในรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์

(๖) ส่งเสริม สนับสนุนให้สหกรณ์จัดกิจกรรมการออมในวันออมแห่งชาติ เป็นประจำทุกปี

(๗) ส่งเสริมสหกรณ์ให้มีการเพิ่มผลิตภัณฑ์การออมทั้งระยะสั้น และระยะยาว เช่น การออมเพื่อการเกษียณอายุ ส่งเสริมให้สมาชิกออมเงินโดยหักจากเงินเดือนเข้าบัญชีเงินฝากเป็นประจำทุกเดือน

(๘) สร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกในการออมเงินกับสหกรณ์ เช่น มีระบบการตรวจสอบเงิน บัญชีผ่านแอปพลิเคชัน ระบบการตรวจสอบและยืนยันยอดเงิน มีระบบบริหารจัดการความเสี่ยง มีระบบการรับฝากและถอนเงิน

(๙) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการลดรายจ่ายฟุ่มเฟือย เพื่อให้มีเงินเหลือในการอดออม

(๑๐) ส่งเสริมสนับสนุนให้สหกรณ์ออมทรัพย์มีกิจกรรม/โครงการเพื่อเพิ่มรายได้ ให้แก่สมาชิก เช่น การสอนอาชีพเสริม

๕. แนวทางการส่งเสริมการออมและการลดหนี้สินของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

๕.๑ แนวทางการเพิ่มเงินออม

๑) จัดทำโครงการส่งเสริมการออม เช่น โครงการสัจจะออมทรัพย์ โดยกำหนดให้สมาชิกฝากเงินเท่า ๆ กัน ในทุกเดือน หรืออย่างน้อย วันละ ๑ บาท

๒) การถือหุ้นเพิ่มตามสัดส่วนการกู้ยืม เช่น ร้อยละ ๕ ของจำนวนเงินที่สมาชิกกู้ หรือการนำเงินปันผล เพื่อไปถือหุ้นเพิ่ม เป็นต้น

๓) จัดทำโครงการให้ความรู้ด้านการเงินและโครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้

๔) การส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องการบริหารจัดการเงิน

๕.๒ แนวทางการลดหนี้สิน

๑) การทำบัญชีครัวเรือน และลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย

๒) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างวินัยทางการเงิน

๓) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้แบบเบ็ดเสร็จ ด้วยอัตราดอกเบี้ยและระยะเวลาชำระหนี้ที่เหมาะสม
กับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า

๔) ลดการใช้จ่ายที่เกินความจำเป็นออกไป ปลุกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ ใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี

๖. ประโยชน์ที่สมาชิกสหกรณ์จะได้รับเมื่อมีการออมในรูปแบบสหกรณ์

๖.๑ ส่งเสริมนิสัยการออม

- ๑) สหกรณ์มีระบบการออมที่สะดวกและปลอดภัย
- ๒) สมาชิกสามารถฝากเงินได้ทุกวัน เงินฝากได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล
- ๓) สหกรณ์มีการส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง เช่น การให้รางวัลแก่สมาชิกที่ออมเงินสม่ำเสมอ

๖.๒ มีแหล่งเงินทุนสำรอง

- ๑) เงินออมของสมาชิกจะนำไปเป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์
- ๒) สมาชิกสามารถกู้เงินจากสหกรณ์เพื่อใช้ยามจำเป็น
- ๓) ดอกเบี้ยเงินกู้จากสหกรณ์จะต่ำกว่าแหล่งเงินทุนอื่น ๆ

๖.๓ มีส่วนร่วมในการบริหารงาน

- ๑) สมาชิกมีสิทธิ์เลือกตั้งและลงคะแนนเสียงในคณะกรรมการสหกรณ์
- ๒) สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกิจกรรมของสหกรณ์
- ๓) สหกรณ์มีระบบตรวจสอบภายในที่เข้มงวด

๖.๔ ได้รับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ

- ๑) สหกรณ์มีบริการสวัสดิการแก่สมาชิก เช่น เงินทุนการศึกษา เงินช่วยเหลือยามเจ็บป่วย
- ๒) สหกรณ์มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่สมาชิก
- ๓) สหกรณ์มีกิจกรรมสหกรณ์การและนันทนาการแก่สมาชิก

๖.๕ รู้สึกเป็นเจ้าของ

- ๑) สมาชิกเป็นเจ้าของร่วมกันในสหกรณ์
- ๒) สมาชิกมีสิทธิ์และหน้าที่เท่าเทียมกัน
- ๓) สหกรณ์มีระบบประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุปการออมในรูปแบบสหกรณ์มีประโยชน์ต่อสมาชิกหลายประการ นอกจากจะส่งเสริมนิสัยการออมและมีแหล่งเงินทุนสำรองแล้ว สมาชิกยังมีส่วนร่วมในการบริหารงานและได้รับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ อีกด้วย